

Arne Millan Sydskjør
c/o Sydskjør Gård
Skjøraveien 495
7177 REVSNES
asydskjo@online.no
Dato: 23. Juni 2019

Åfjord Kommune
Øvre Årnes 7
7170 ÅFJORD
postmottak@afjord.kommune.no

Høringsuttalelse for Navnesak «Stokksund».

Jeg ber om at følgende brev taes med i vurdering av navnesaken. Brevet overleveres konsulenten og hvis det ikke er samsvar mellom konsulentens råd og mine anbefalinger, ber jeg om at brevet vedlegges kommunestyret.

Sammendrag av endringsforslag:

- «Stokksund» endres til Innlandet
- Stokkøy er uendret og irrelevant for navnesaken «Stokksund».
- Stokken, om det fortsatt er offisielt navn godkjennes følgende; Stokken og Stokken
- Stokkfjellet, som er et ukjent navn, endres til Stoknesfjellet/toppen for å hindre forvekslinger.
- Stoknes o.l., forslag om endring til Stokknes imøtegås ikke.
- Stoksundet, bør følge sognenavnet og spesifisering av riktig vedtaksmyndighet. Dermed Stoksund
- Stokkråsa, følger trolig Stoksundnavnet, korrigeres til Stokråsa.
- Stokkhole. For lite data foreligger for en forslag.

«Stokksund»

For Bygdesamlagsnavn «Stokksund» er mitt forslag fortsatt å endre det til Innlandet.

Statens Kartverk har i Mail definert bygdesamlaget som fortsatt bare er foreslått som **«Stokksund» bare strekker seg ØST for Stoksund Kirke og er et bygdelag på linje med Harsvik og Harbak.** Statens Kartverk har tidligere forsøkt å formidle dette til Åfjord Kommune men var ikke spesifikke nok. Kommunene har vedtaksrett overfor Bygdesamlagsnavn, men altså ikke Sognavn.

Bygdesamlaget er satt opp i 1972 for å fylle den åpenbare mangel på bygdenavn mellom Revsnes og Herfjord. At forslaget ble «Stokksund» baserer seg på manglende lokalkunnskap hos konsulenten i Trondheim, tilbake i 1971-72. Normalt fanger lokal behandling opp slike feil, men altså ikke i dette tilfelle. Bygdesamlaget som Åfjord Kommune har vedtaksrett over omfatter **IKKE: Stokkøy, Linesøy Harbak (?) og Herfjord.** Disse betrakter seg som del av Stoksund. De er alle del av Stoksund Sogn. Statens Kartverk har rett i at man kan sende en

ANMODNING om endring av skrivemåten fra Stoksund til «Stokksund», men Bispedømmerådet er ikke forpliktet til å følge dette rådet. De har gjort sin jobb. Ifølge faktadatablad for Stoksund Kirke, har de mottatt et faglig råd om at skrivemåten «Stokksund» ikke er tilrådelig. De har dermed gjort den behandling som er forventet noe som ikke er tilfelle for bygdesamlaget «Stokksund». Ifølge Navnedatablad for bygdesamlaget «Stokksund» er ikke navnet «Stokksund» behandlet, dermed er det ikke vedtatt eller prøvd mot loven. «Stokksund» er godkjent, men det skyldes at alle navn registrert i databasen på en dato på 1990-tallet, automatisk ble godkjent, om de var i strid med loven eller ikke. (Brev fra Statens Kartverk datert 10.11.2015, sak 08/04421-40)

- Sognenavnet Stoksund: <https://stadnamn.kartverket.no/fakta/758324> (Punktet gjelder kirkenavnet men sognenavnet følger dette. Sognenavnet/områdenavnet har falt ut trolig på grunn av innføringen av bygdesamlagsnavnet. Denne prosessen har ingen kjent godkjenning) Merk, skrivemåten «Stokksund» er spesifisert «Ikkje tilrådd»! <https://no.wikipedia.org/wiki/Stoksund>

- Stokksund, dvs øst for kirken eller Innlandet: <https://stadnamn.kartverket.no/fakta/620104>, status ubehandlet og ikke vedtatt.

Forslag til vedtak; Bygdesamlaget som var foreslått til navnet «Stokksund», strykes og det opprettes et nytt til Innlandet og bygdesamlagets sentrum justeres fra Avkjørsel til Harbak fra Rv 723, til skolesenter der Innlandet skole lå før det ble Stoksund skole, så det er i samsvar med praksis nevnt i følgende mail: (Stryking er viktig så databaser oppdateres riktig)



Berit Sandnes <Berit.Sandnes@kartverket.no>
til meg ▾

8. apr. 2019, 14:11 ☆ ↩ ⋮

Jeg gjør oppmerksom på at det ikke er Kartverket som vedtar navn på bygdelag. Saken skal reises, folk vil da få anledning til å uttale seg, og stedsnavntjenesten skal gi en tilråding før Åfjord kommune fatter vedtak.

Det er riktig at bygdelag ikke er en klart avgrenset term. Den dekker likevel en bebyggelsestype som finnes mange steder, nemlig kjernen i en gammel kommune eller et sted med sentrumsfunksjoner for en del av ei bygd eller en kommune. Det kan være skole, (nedlagt) butikk, forsamlingshus o.l. For *Stok(k)sund* vil det dekke området fra Stoksund kirke og østover. Eksempler fra Fosen er *Oksvoll*, *Vallersund*, *Harsvika*, *Harbak*, *Sumstad*, *Bessaker*, *Kiran*. Det er for øvrig også andre navnetyper som kan være fleksible i kantene – navn på vidder, bydeler, utmarker og andre «områder». Typisk er det navn som er administrative enheter som er fast avgrenset: gårder, sogn og kommuner.

Men som sagt, Kartverket har ikke vedtaksrett til dette navnet. Vi ønsker at relevant informasjon kommer fram gjennom navnesaken når den blir kunngjort, og oppfordrer deg til å sende inn dine innspill der.

Vennlig hilsen

Merk: Som tidligere nevnt er **bygda «Stokksund» regnet fra Stoksund kirke og østover**. Praksisen med å sette sentrumsfunksjonen på Innlandet, kan forsvares fra denne refererte praksis med å ta utgangspunkt i skolen istedefor Harbaks kryss. Å sentrere bygdenavnet på Revsnes hadde uheldige konsekvenser. (Kanibalisering av Revsnes, skiltforvirring, kan føre til mulig revisjon av postnummer 7177 og 7178) Senteret for «Stokksund» ble flyttet til Harbaks kryss på Rv723 i januar 2016 fra kirken i påvente av lokal behandling. Merk; «Stokksund» er likestilt med Harsvik og Harbak.

Hvorfor kan ikke bygdesamlaget «Stokksund» endres til Stoksund?

Å opprette et Stoksund i Stoksund, vil skape forvirring om vedtak følger bygdesamslag eller sogn. I tilfeller der man har et sted Roan i Roan kommune, er det ikke så farlig, da Roan som navn er godt etablert som et sted før det ble en administrativ enhet. Å opprette et bygdesamlagsnavn Stoksund i en administrativ enhet av samme navn skaper forvirring om område, siden vedtak som omfatter sognet, blir samlet under sognenavnet Stoksund. (Ingen andre tilfeller kjent der bygdenavn blir dannet utifra et administrativt område) Om sognenavn endres og omfang endres, kan det såes tvil om hvilket Stoksund, man sikter til. Normalt fanger Statens Kartverk opp slike problemstillinger, men trolig har vi nå å gjøre med en mer språkpolitisk avdeling i Statens Kartverk enn den delen som sikrer mot navneforvirring. Bagatelliseringen av sognenavnet som noen oppfatter i brevet fra Statens Kartverk om navnesak, gjør det viktigere å ikke ha en overordnet enhet med et navn som bagatelliseres i forhold til et avgrenset del av området.

Om dere vedtar «Stokksund» må dere ta høyde for at Bispedømmerådet ikke mener at det er tilstrekkelig god grunn til å endre sogne og kirkenavn. Vi vil da kunne få et «Stokksund» i Stoksund. Vedtak adressert til Stoksund vil gjelde for Linesøy og Stokkøy, mens vedtak adressert til «Stokksund» da ikke vil gjelde for Linesøy og Stokkøy. Dette VIL føre til misforståelser og problemer. La meg også minne dere på at Bispedømmerådet også har vedtaksrett over Åfjord Kirke og sogn. Saksbehandlere i Staten og lokalt opererer med tre forskjellige forståelser av hva «Stokksund» er. (Revsnes, Innlandet og sognet Stoksund)

Viser ellers til:

§ 3. *Namnevern*

Eit stadnamn kan berre takast i bruk på ein stad der det tradisjonelt ikkje høyrer heime dersom det ikkje er i bruk som verna etternamn, ikkje er eit særeige namn og heller ikkje må vernast av andre grunnar.

Eit nedervd stadnamn kan berre bytast ut med eit anna namn som har tradisjon som namn på det same namneobjektet. Unntak kan gjerast dersom særlege grunnar talar for det.

Innlandet er et navn brukt i administrasjonen og det offentlige siden det har fungert som skoledistrikt. Det er ikke et nytt navn, men et navn som er i bruk som ikke har blitt plassert i kartverk. Navnet spiller trolig på at Innlandet hadde flere «innerster». (Underlagt Lundfjord gård) Det samme fenomenet gjelder nok øya Innlandet i Kristiansund. Innlandet region på Østlandet er en ny tolkning av Innland som tilhører annen navnetradisjon.

Sognenavnet Stoksund er ikke del av navnesaken. Men dette bør tilbakeføres på kart som overordnet navn for Linesøy, Stokkøy og Innlandet. Først da er det i samsvar med den lokale offentlige bruken. (Som er tilfelle for Åfjord etc.) Viser ellers til stedsnavnet Stokmarknes.

Merk:

Det finnes bruk av navnet «Stokksund» i forbindelse med noen dokumenter på 1800-tallet. Denne bruken handler nok mer om språklig differensiering fra ordet stokk, heller en samsvaring med ordet stokk. (På den tiden trolig også Svensk kulturell påvirkning, eks Stockholm.) Trolig er dette også feilskrivning. Kirken har brukt Stoksund som sognenavn siden 1500-tallet, (iallefall siden sognerevisjonen anmodet av Anders Benkestok i 1499) Så «leide» det offentlige sognenavnet en kort periode som Stoksund kommune før 1964.

Kommuen Stoksund inngikk i Åfjord i 1964, «Stokksund» ble opprettet i 1972 i Stoksund sogn, først kjent lokalt rundt 1980. Det er INGEN kontinuitet fra kommunenavnet til bygdesamlagsnavnet. Dessverre ble ikke denne endringen i funksjon, assosiasjon og fysisk område forstått av de fleste til dags dato. Vurderes fortsatt «Stokksund»/Stoksund, ber jeg om at opplysninger under Stokkøy, taes med i vurderingen.

Fra tidligere korrespondanse:

Hvor kommer forslaget «Stokksund» fra?

Det nærmeste vi kommer en forslagsstiller er Statens Vegvesen i Trondheim. De må derfor ansees som part i saken og ikke som objektiv konsulent. Statens Kartverk sier at «Stokksund» kommer som følge av «offentlig bruk». Med unntak av ett tilfelle fra lensmannskontoret i Osen, har Statens Vegvesen brukt navnet «Stokksund» siden midten av 1920-tallet frem til 1960-tallet. Det har de konsekvent gjort. Som en følge av det, antok noen i Trondheim i begynnelsen på 1970-tallet at sognet hadde skiftet navn og at kommunen hadde skiftet navn fra Stoksund til «Stokksund». Det har altså aldri skjedd. Det ble ikke gjort bedre arbeid med navnet «Stokksund». Som en følge av denne antagelsen ble det fra det samme miljøet utgitt en bok som het «Norsk Stadsnamnleksikon». Der står det faktisk at sognet og Kommunen het «Stokksund». Det var nettopp denne boken som Statens Vegvesens konsulent viste meg da jeg var på Statens hus for over 15 år siden. Jeg konfronterte konsulenten med at sognet og kommunen aldri hadde hett «Stokksund», men jeg fikk klar beskjed om at jeg var feil, hvordan kunne de som skrev dette oppslagsverket, ta feil? Det er en slik kultur som har ivarettatt «Stokksund»-navnet. Jeg har i nyere tid tatt kontakt med forlaget Samlaget som har ansvar for boken. De er litt defensive, men påpeker at boken var ment å være underholdningslitteratur, ikke faglig oppslagsverk. De var overrasket over at Statens Vegvesen brukte dette oppslagsverket. Kanskje bør denne boken fjernes fra offentlig forvaltning om den fortsatt finnes der?

Stokkøy

Forslag: Stokkøy er et moderne navn basert på ordet stokk og har ingen kjent relevans for de andre navnene på lista. Navnet Stokkøy holdes utenom navnesaken. Stokkøy og andre navn har forskjellig bakgrunn. Å blande disse blir å bryte med innledningen til Stadnanlova:

§ 1. Formål og verkeområde

Formålet med denne lova er å ta vare på stadnamn som språklege kulturminne, gi dei ei skriftform som er praktisk, og som ikkje skyggjer for meiningsinnhaldet i namnet, og medverke til kjennskap til og aktiv bruk av namna.

Bakgrunn: Navnet Stokkøy er ikke gammelt. Trolig ikke kjent av lokalbefolkningen før dette ble kunngjort på kirkebakken. Datoen lokalbefolkningen fikk vite dette kan faktisk være spesifisert. Kilden sier noe slikt som; «... det skal nå være stok-öen» Jeg har ikke prioritert å finne igjen denne datoen.

Det første tegn til navnet Stokkøy er på et kart tegnet i rundt 1750. Siden arkiveringsdato/år ikke er kjent er dette en vanskelig kilde. Kart som dette er iløpet av hele sin periode gjenstand for oppdateringer og korreksjoner, de kunne gjerne bli brukt til et oppdatert kart var på bordet. Det var ikke uvanlig at kart varte en mannsalder. Kartet som nevner Stok-öe er

heller ikke et lokalt kart, men et kart beregnet for Åfjord/Jøssund og er også et strategisk kart som allmuen ikke har hatt anledning til å forholde seg til. Det nevner Revsnes som Stok og er nok kartet som har lagt grunnlag for at «Stokksund» har feilaktig endt opp som bygdesamlagsnavn under Revsnes. Kartet viser tydelige tegn til korreksjoner. Vågsøy/ Linesøy nevnes ikke på kartet så man vet ikke om dette er en lokal beskrivelse i Åfjord på en øy i Stoksund.

Stokkøy ble oppført som Hosne-øe i lokalt kart fra 1701, og er nok øyas egentlige navn. Trolig ble navnet senere oppfattet som bygda Hosen og begrenset til denne. Få mennesker bodde på Stokkøy i den perioden, mange lokale navn på Stokkøy har kommet senere. (Alle kart; Historiske kart på Kartverkets egne sider) Merk navnet Stoknes finnes. Hosenøyene brukes idag, men om et arkipellago utenfor Hosen som stiger fra havet (landhevning; «ei grunne blir et rev, blir en holme blir ei øy blir et nes...»), så dette kan være snakk om ett annet tilfelle av navneforskyvning. Hoswick på Shetland kan ha relevans for øya Hosne-øe og kan ha fulgt slekten Benkestok derifra. (<https://no.wikipedia.org/wiki/Benkestok>)



Befolkningen på Stokkøy og i Stoksund var på 1700-tallet, meget beskjeden. Det var ikke behov for å opprette enda en enhet som definerte øya som ei øy. Fokuset var på de enkelte gårder og alle var en del av Stoksund. At Stokkøy ikke helt kan identifieres som ei øy fra noe som helst normalt ståsted, overflødiggjorde behov for enda en merkelapp. Dette reflekteres i flere kart som oppgir at Stoksund har bare ei stor øy. Fra Åfjordssiden er Linesøya synlig som øy, det kan tenkes at man refererte til Linesøy som øya i Stoksund.

Oversiktskart 1806 av Holtherman over perspektivet sørfra.



1800: Fortsatt ikke spor av Stokkøy-navnet, eller andre navn på Stokkøy. Stokkøy var nok fortsatt Stoksund. Merk Stokken skrives for første gang Stokken. Også første kjente kartkilde med navnet.



Når det gjelder første skriftlige referanse til Stokkøy, finnes den i kirkebøkene fra 1865 og en referanse ca 10 år senere. Det er i 1865 referert til Vågs-øen og Stok-øen og er derfor viktig. Trass i etterlysninger på Stokkøy og gjennomgang av kilder, finnes ikke noe eldre referanse til navnet. (som er datérbar) Første moderne oppmåling av Stoksund i 1878, nevner ikke Stokkøy, navnet kommer først med i oppmålingsrevisjonen i 1882. Det er godt mulig stokkøyingene kan frembringe vesentlig eldre referanser av navnet Stokkøy, først da kan man

vurdere å ta med Stokkøy i en navnesak. Navnet Stokkøy er altså et navn satt av en åfjording i Åfjord for ikke lenge siden. (Må ikke forveksles med Skokkeløy i Osen)

1878-kart, Stokkøy ikke nevnt, men Stoknes og Stokken.



1882, Stokkøy har fått navn. Dette er den eneste større endring mellom versjonene. Merk, Stokkfjellet er ikke nevnt.



Man kan derfor ikke legge mye vekt på eksterne observasjoner, som Rygh, som stort sett bare gjorde en antakelse om at navnet var gammelt og kom fra et fenomen som ikke er observerbart i terrenget. (Hans tidsramme var begrenset til totalt en time i gjennomsnitt pr navn)

Det kan være 1000 år som skiller navnet Stoksund og Stokkøy. (Bruk av begrepet Stocsund Ffjerdings) Å tro at begge navn har samme meningsinnhold, er ekstremt naivt.

Muntlig tradisjon gjennom bare noen få generasjoner, bekrefter at navnet Stokkøy ble satt på bakgrunn av en stokks assosierte egenskaper. Når vi ser bort fra det norske ordet stakk, som man har teorisert som mulig sammenhengende med ordet stokk, er stokk iallefall et germansk ord og jeg vil referere til det som nettopp det. Dette fordi norsk bruk i kystområder er assosiert med handel. Eks, Tømmerstokk, stokkfisk, kortstokk, arbeidsstokk et.c. Altså stokk er rett og slett ordet «lager». Tømmerstokk / Tømmerlager ble opphavet til en stokk. Altså den som peker på tømmerlageret, mener lageret, mens den som tolker tenker at begrepet kommer fra en enhet i lageret. Det er mulig den samme forvirringen førte til to forskjellige forståelser av sky i norsk og engelsk. Verbet som er assosiert med lager/stock er stock (å Stable) og man har forsøkt å forklare navnet Stockholm med det begrepet. (Endring fra Stokholm til Stockholm sammenfaller med en stor tilgang av germanske handelsmenn) (Verbene «to stock» og «to stoke» er også interessante, da «to stoke» er aktivitet som bør gjøres fra siden, «stoking fire»)

Da jeg ikke fikk tilfredsstillende svar på hvorfor et germansk navn skulle ligge til grunnlag for et norsk stedsnavn minst 1000 år tilbake, gikk jeg over Språkrådet til Universitetet i Oslo. Der fikk jeg forståelsen av at norrøn-kunnskapen i Norge ikke er overhvelmende. De henviste meg til universitetet i Cambridge, som raskt kom med svar. Cambridge er ansett som verdens fremste autoritet på norrønt.

Dear Arne

Thank you for such an interesting message. There are two derivations for the place-name (1) stoc 'a place or secondary settlement' and (2) stocc 'a tree-trunk, stump, log of wood, structures made of wood'.

There's a terrific interactive mapping facility on halogen.le.ac.uk which allows one to explore the distributions of different place-names in England ; May 1 is the search I have just done on stocc; and Map 2 shows the results for stoc.

Your questions about the origins of these names is not my speciality and so I can only respond in general terms. There are similarities between Indian, northern European and British names from Old English, Old Norse because all are Indo-European - they have the same ancestors. How and why they develop into different forms is beyond my expertise. However, you probably know that one of the earliest scholars of English place-names was a Swede called Eilert Ekwall, who (I believe) was the first to make a scientific exploration of the relationships between English and Scandinavian place-names. It may be possible for you to find his second-hand copy of his book 'Studies on English Place-Names' (for which I attach a review) on www.abebooks.co.uk. Although much modern scholarship has taken his work further it remains a standard reference text.

Your question about what the names say about the landscape is very important: That is, your observation that names are given for a purpose and not randomly. You might like to look at Margaret Gelling and Anne Cole's book (2000) 'The Landscape of Place-Names (Shaun Tyas, Stamford) which asks exactly that question - how do place-names describe the landscape? (Probably also best found on abebooks.)

I'd really enjoy hearing what you think about your own landscape in the light of Gelling & Cole especially.

With thanks for such an intriguing and enjoyable message, and best wishes, Sue Oosthuizen

--

Susan Oosthuizen PhD FSA FRHistS

Reader in Medieval Archaeology

University of Cambridge Institute of Continuing Education Madingley

Cambridge CB23 8AQ

Also: Wolfson College, Cambridge

McDonald Institute of Archaeological Research, University of Cambridge

Hun viser til kart som viser at Stok(e)/Stoc-navn er 5 ganger vanligere enn Stocc/Stock-navn i England.

Stok/Stoc/Stoke er betraktet som et norrønt navn i områder med kjent norrøn etablering i England. (ca år 400) Flere generelle tolkninger har blitt foreslått, men konsensus var at Stok var assosiert med fjell eller bakkesider (ned fra strategiske platåer). Ingen unntak fra hele denne teorien er funnet i England. (Har gjennomgått 2/3 av stedsnavnene) Dette gjelder også tradisjonen i Danmark, Belgia/Nederland og Polen. Stok i stedsnavn er i dansk litteratur spesifikt definert som «ikke-germansk». Derfor anser jeg NAVNET Stok være en norrøn tradisjon. (Viser også til at fjell- bakke- toppen har en sammenheng med navnet) Arkeolog ved UiO, bekrefter at navnet kan ha kommet med migrasjonsbølgen som kom hit for ca 3.500 år siden. Navnet finnes også andre steder hvor migrasjonsbølger fra samme område reiste til. Men det er ikke forsket NOE på dette. Skrivemåten Stocsund fantes før dansketiden, når danskene mistet innflytelse og svensk innflytelse kom i 1814, mistet vi nok forståelsen for

Stok-navn.

Stoke/Stoc/Stok er 5 ganger så vanlig i stedsnavn i England, i forhold til navn som er dannet på ordet Stock/Stocc/Stokk. Man har teorier om at Stock-navn kan være strukturer i tømmer, men kan altså være noe så enkelt som et lagrings-sted. Lokalt har man tidligere prøvd å få forklare fagfolk at navnet Stoksund kommer av fjellsiden ved sundet, men når det ikke er en utpreget kultur her i landet for å studere norrønt, vil senere germansk påvirkning ta over. Vi må være takknemlige overfor tyskere og tyskættede som har gjort en stor innsats med kartleggingen av landet vårt, men å endre norrøn-navn til germansk-navn gagner ingen. Tyskerne fikk endret Bjørgvin til Bergen, og etablert navnet Stokkøy, det får holde. Uansett er dette da språkpolitiske valg som må gjøres lokalt.

Studies on English Place-Names. By EILERT EKWALL. (Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens Handlingar, Del. 42: 1.) Stockholm: Wahlström and Widstrand. 1936. 221 pp. 6 Kr.

Once again Professor Ekwall places the student of English place-names in his debt with this series of studies of difficult names and elements, many of which have been ignored entirely by previous writers, or at best inadequately treated by them. One might call this book a supplement to his *Concise Oxford Dictionary of English Place-Names*, and in a sense it is, since several of the problems which confronted the author in that general volume have been worked out here in particular studies. The method is different, the basis adopted here being classes of elements instead of alphabetical order; but in both books may be seen the same careful method and the same close reasoning. The first article, on O.E. *stoc* in place-names, is a good instance of these points, as well as being the longest single study; in it Ekwall establishes clearly that *stoc* had the general meaning of 'place' and the derived ones of 'monastery, cell' and 'town, city'; the suggestion also is made, however, that a general meaning of 'cattle-farm, dairy-farm' is possible. Of the other sections, possibly that on words meaning 'hill, hill-side, slope' is the most interesting, though one is glad to find studies of words like *fealg* and *hrung* included.

Vi mener vi i overveldende grad har sannsynliggjort at Stoksund og Stokkøy ikke har noen sammenheng og skal derfor ikke betraktes som en og samme sak. Forslag; Stokkøy utelates fra navnesaken. Stokkøyene står fritt til å åpne navnesak for Stokkøy om de er uenige, men ingen lokale har til nå vært interessert i å ta med Stokkøynavnet i navnesak om Stoksund. Å anvende formen Stok på Stokkøy er å anvende en form som ikke er fullt kjent av fagfolk og det vil dermed være uansvarlig å ta i bruk formen før mer forskning og overprøving har blitt utført. Det er ikke naturlig å omtale Stokkøy med Stok-navn. Stok er utelukkende brukt på sidene ned fra strategiske platå. (Fjell eller bakkesider) På Stokkøy har man en kam, reflektert i navnet Kammen. Stokkøy er også et navn satt under en svenskpreget administrasjon, der ORDET stokk ansees være normalt i stedsnavn.

Stockholm i Sverige er resultatet av germansk innflytelse, og skulle trolig vært Stockholm som det først ble skrevet. Et besøk på Medeltidsmuseet i Stockholm, viser at de første illustrasjoner fra Stockholm viser «brantene» eller fjellsidene som den mest prominente siden

oppfattet av menneskene som levde i Stockholm.

På samme vis som staten har prøvd å fortelle innbyggere i Åfjord at de anser at «Stokksund» er Innlandet siden 1972, tok det gjerne tid før et navn som Stokkøy ble oppfattet og tatt i bruk.

Stokken.

Corfitzen Svenningen.

Nils og Malena var brukere på Svenningen 1703 - 1722. I arveskiftet etter Malena i 1732 er de fortsatt eiere av 1 sp. 6 mkl. i Svenningen og "det halve Sund i Stochen." Fra 1726 var Nils Nilsen (II) eneste bruker i Guttelvik. I 1728 vart Nils stevna for tinget fordi han ikke ville bringe "sundet" i bruk.
Kilde; Bjørnørfolket, Stoksundbindet.

Stokken først skrevet Stokken rundt 1800. Ordet stokken ble først normert som «stokken» i 1917. Skrevet Stochen på 1700-tallet og bare antakelser plasserer det der vi idag kjenner navnet. (Kilde indikerer at Stochen er et fenomen større enn sundet selv) Vi kjenner igjen navneformen Stoc. Trolig har Stoc vært satt sammen med -hen som i «henvisning». Kanskje unikt i Norge, men kan ha vært mer omfattende og senere oversett. Oversatt betydning: «Fjellside viser vei» Uttalen på navnet Stokken skiller seg fra uttalen på ordet stokken. Det er skillnad i vokallyden og i endingen. (-hen/-ien) I allefall på fastlandssiden der det har vært en mer stabil demografisk kontinuitet.

Problemet kommer fordi begge navnetradisjoner som møtes i sundet, har lik rett til eierskap over navnet. Selv om Stokkøy var en feiltolkning, er navnet Stokkøy et legitimt og i sin tid lovlig navn. Å endre Stokken til Stoken, som ville vært nødvendig med tidligere regelverk, er ikke nødvendig. Ifølge Kulturdepartementet, er dette ideelt for en delingsløsning, der man har to godkjente former. En løsning kan være; Stokken (med godkjent alternativ; Stokhen) for å markere dette delte navnet. Stokken er imidlertid et navn som har blitt blåst ut av proporsjoner av fagfolks interesser for det morsomme og uvanlige. Jeg har ikke fått noe klart svar om Stokken faktisk eksisterer i kartdatabasen. Som navn har Stokken falt ut av alle kjente digitale kartdatabaser jeg følger. «Stokksund» finnes i noen digitale kartdatabaser, men ikke i det mest detaljerte og korrekte. I Google maps, er Stokksund og Revsnes feilplassert. (og Nordalselva i Åfjord, heter Stordalselva)

Kopi av mail fra Språkrådet:

Til: Arne MillanSydskjør

SV: Utviklingen av norm for ordet "stokk" fra 1800 til i

Hei!

Det stemmer at det heter «stok» med én k på dansk, og det var også offisiell skrivemåte på riksmål/bokmål fram til 1917. Allerede i 1907 ble dobbeltkonsonant i utlyd for å markere kort vokal innført i noen ord, bl.a. for å unngå feillesning (sott, viss) og i særnorske ord (fonn, troll) - se side 14 her: <http://www.nb.no/nbsok/nb/ba9e6e449df7e8a237a5c49ad3cc86c6.nbdigital?lang=no#15>. I 1917 ble dobbeltkonsonant i utlyd etter kort vokal gjennomført over hele linja, og altså også for «stokk». Unntak som stod igjen, var ord på -m og en del småord (at, den, nok, op). Du kan lese mer om 1917-rettskrivningen her: <http://www.nb.no/nbsok/nb/1e73efb9097b43431da7873b0e079ce7?index=1#13>.

(...)

Vennlig hilsen

Sturla Berg-Olsen seniorrådgiver i Språkrådet

Viser ellers til;

§ 4.Reglar om skrivemåten (Lova)

a det finst fleire uttalevariantar av namnet fordi lokaliteten har stor geografisk utbreiing,
) eller ligg i eit dialektalt eller administrativt grenseområde

Stokken; Forslag til vedtak: Om Stokken fortsatt er et offisielt navn ifølge navnedatabasen, beholdes skrivemåten «Stokken». Det kan ikke bli Stoken, men en tilbakeføring til tidligst kjente form; Stokhen, kan godkjennes som tilleggsform siden dette er et navn i et grenseområde mellom to tradisjoner og er viktig for å markere dette.

Stokkfjellet.

Dette fjellet har ikke hett Stokkfjellet veldig lenge. Fjellet har ingen stok/stokk-egenskaper. Trolig burde det hett; Stoknesfjellet om det var naturlig å gi det et eget navn. Navnet Stokkfjellet er uheldig da det kan tolkes å være opphav til Stoksund og Stokken, noe det ikke er siden navnet ikke er kjent. En person som er oppvokst i nærheten av fjellet, har aldri hørt navnet «Stokkfjellet» og spekulerer på om det er en innføring av navn som ikke er dokumentert/kommunisert. En annen person som har bodd i området i 60 år, har aldri hørt navnet «Stokkfjellet» og tror det har kommet med de andre uheldige endringene som endringen fra Stoknes til «Stokknes». Fjellet er dog ikke kjent for å ha noe eget navn men ansees være en del av Kammen som strekker seg langs øya. Igjen er perspektivet med på å kamuflere toppen som en egenart som fordrer eget navn. Stoknestoppen eller Stoknesfjellet er mer beskrivende og man risikerer ikke at det i fremtiden lages flere narrativer for å få virkeligheten til å stemme med en «god historie». Om noe, er det siden av Harbaksfjellet som er Stok-fjellet. (Stok er fenomenet fjellside!) En endring av navnet Stokkfjellet vil nok ikke påvirke de lokale, siden navnet Stokkfjellet er ukjent.

Forslag; Stoknesfjellet/toppen vedtas.

Stoknes.

Det har ikke vært noen kjente forslag til endring/godkjenning av skrivemåte fra Stoknes til Stokknes. Det er tilfeldigheter som gjør at Stoknes idag ser ut til å følge den senere Stokkøy-tradisjonen istedefor Stoksund-tradisjonen. For Stoksund og Stoknes som leder til Stokken, er forståelsen «fjellside som går i sjø», vært nedarvet.

Det som er sikkert er at Stoknes har en mye lengre historie enn Stokkøy-navnet og trolig Stokken-navnet. Stoknes bør da kobles til den norrøne Stoksund-navne-tradisjonen. Jeg har blitt kontaktet av noen på Stoknes som gjerne vil at rett skal skrives med en k. Stoknes er dokumentert vesentlig lengre tilbake i tid, enn Stokkøy, Stokkøynavnet er derfor ikke relevant for navnesaken Stoknes. Stoknes er også et etternavn.

Forslag til vedtak: Foreslått endring av skrivemåten Stoknes til Stokknes fullføres ikke. Navnet vedtas å fortsatt være Stoknes da det «peker» mot fenomenet Stok. Navnet har sammenheng med sognenavnet Stoksund og hører til den norrøne tradisjonen, ikke den antatt germanske.

Stok(k)sundet.

Sundnavnet. Det har ingen hensikt å gi det noen annen skrivemåte enn sognenavnet. Å korrigere det etter det senere germanske Stokkøynavnet er ikke hensiktsmessig. Formen «Stoksundet» er ikke kjent brukt. Sund-navnet følger skrivemåten til Sognet og anbefalingen Bispedømmerådet har fått om ikke å bruke «Stokksund(et)», taes til følge. Dermed blir stavingen Stoksund. Sundet får stedsnavn Stoksund. Navnet plasseres i sundet like nord for kirkestedet og gjøres til overordnet navn for postnumrene; 7176 Linesøy, 7177 Revsnes og 7178 Stokkøy. Det blir først da i samsvar med lokal (administrativ) bruk. (Tilbakeføres på kart med vedtaksmyndighet Bispedømmerådet) Selv om man ser en tendens hos Kartverket til å bagatellisere sognenavn, er det opp til den enkelte kommune å velge om sognenavn skal ignoreres. Dette er en et signal om nedprioritering av betydning som nok ikke er formidlet fra Departementet og det lovgivende organ.

Vedtak: Sundnavnet Stoksund endres ikke til «Stokksundet» (J.fr. forslag stilt Kartverket), men følger skrivemåten til sognenavnet Stoksund. Stoksund gjøres til overordnet navn for Innlandet, Stokkøy og Linesøy for å følge alminnelig oppfatning og bruk.

Alle navnene må vurderes samlet iflg:

Stadnamnlova § 4.Reglar om skrivemåten

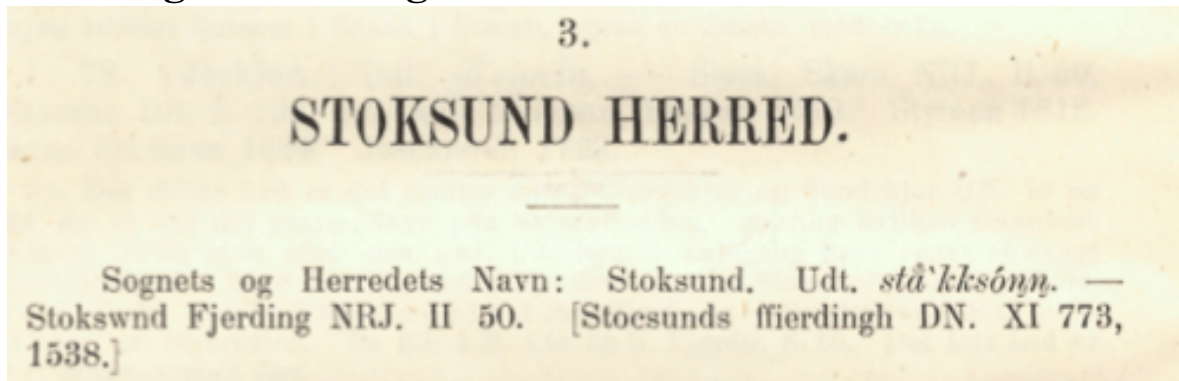
Når det same namnet er brukt om ulike namneobjekt på den same staden, skal den skrivemåten som er brukt for det namneobjektet namnet opphavleg vart brukt om, som hovudregel vere retningsgivande for skrivemåten for dei andre namneobjekta. Dette gjeld ikkje i dei tilfella der det opphavlege namnet på namneobjektet er eit bruksnamn med ein skrivemåte som er fastsett av grunneigaren. To eller fleire skriftformer av same namn på det

same namneobjektet kan fastsetjast som sidestilte dersom eitt eller fleire av desse vilkåra er oppfylte:

(Opphavelig for Stokkøy fra ordet stokk, men de andre fra navnet Stok)

- a) det finst fleire uttalevariantar av namnet fordi lokaliteten har stor geografisk utbreiing,
- b) eller ligg i eit dialektalt eller administrativt grenseområde
- c) to eller fleire skriftformer av namnet er vel innarbeidde
- c) det er sterk lokal interesse for to eller fleire av formene

Uttale og fremstilling.



Framlegg fra Statens Kartverk, her kopiert og limt inn:

Stokksunder registrert i sentralt stedsnavnregister (SSR) som navn på bygdelag. Fram til 1.1.1964 var det en egen kommune, normalt skrevet Stoksund. Uttalen /'ståkksonnj/ etter Norske Gaardnavne fra 1901 brukes fortsatt i dag.

Kommentar: Over ser dere referansen fra Statens Kartverk og opprinnelig referanse. Dessverre er ikke alle referanser i Statens Kartverks arkiver korrekte. Påstanden om at den brukes ennå idag, utfordres. At uttalen brukes innenfor dagens «Stokksund» utfordres også. Indikasjonen at «Stokksund» kommer fra kommunen Stoksund, er dessverre en alminnelig feiloppfatning. («Stokksund» ble først etablert som del av Stoksund sogn i 1972, all lokal offentlig bruk refererer til sognenavnets omfang.)

«Lov om stadnamn sier at «Dersom ikkje anna er fastsett i denne lova, skal det ved fastsetjing av skrivemåten takast utgangspunkt i den nedervde lokal uttalen. Skrivemåten skal følgje gjeldande rettskrivingsprinsipp». Uttalen er Ståkk- både i Stokkøya, Stokken og Stok(k)sund, og det normale etter norske rettskrivingsprinsipp vil være skrivemåten Stokk- for alle disse navna.»

Kommentar: Uttalen referert til var tilfelle for uttale på Stokkøy for Stokkøya, Stokken og Stoksund. Dette er vel en smule mer avselept på Stokkøy etter brua kom. Uttale på Stokkøy er irrelevant for bygdesamlaget «Stokksund», da Stokkøy ikke er del av «Stokksund» bygdesamlag. For 18 år siden anmodet vi om en revisjon av uttale-data, da uttalen av Stoksund i området «Stokksund», inneholder genetivs-s. /stoks-soinn/ ikke /ståkk-sonnj/ Dobbel-k i uttalen er heller ikke så prominent, selv om dialekten i seg selv legger vekt

på konsonanter, men ingen har benyttet anledningen til å dokumentere dette og derfor bør man legge mindre vekt på uttale som ikke er spesifisert til området i Stoksund som denne saken omfatter. Vokallyden i grunnformen er også forskjellig mellom «Stokksund» og Stokkøy. Stokkøyingenens dokumenterte uttale gjelder kun ved en vurdering gjort av sogneavnet i sin helhet noe som ikke er innenfor rammen av denne navnesaken.

Generelt

Denne saken handler om å sette grense mellom 2 forskjellige navnetradisjoner. Statens folk via Vegvesen, Språkråd og Kartverket, har vært mange kokker for kommunen å forholde seg til. Derfor har det vært unødvendig mye arbeid å forholde seg til Statens mange påstander som også har vært selvmotsigende. Med et halvt århundre med to forskjellige skrivemåter, har mye skade skjedd. Tidligere behandling har vært preget av beskyttelse av etablerte meninger som ikke er forenelig med forskningsprinsipper. Dette har resultert i at innbyggere på Stokkøy har begynt å frykte sogneavnet sitt, en utvikling til ettertankt. Kommunestyret har ikke sett at prinsippene de la på stokkøyingene også ville berøre stedsnavnene Åfjord, Årnes og Årbogen. Sogneavnet Stoksund har overlevd flere statlige intervensjoner overfor navnet, vi ber Staten se de begrensninger i sin egen kompetansen som har blitt avdekket. Deriblant øke kompetansen på Norrønt, bli klarere på å definere navnenes funksjon og omfang, å lytte mer. Også vurdere om stedsnavns-kunnskap følger vitenskapelige prinsipper om prøving av funn og kritisk vurdering av påstander, og er opp til standarder for forskning. Staten kunne hurtig løst denne snart 50 årige navnesaken, om de på noe punkt, fulgte disse råd eller klart tegnet ned på kart hva de anså være «Stokksund». Staten må også vurdere om «rettskrivning» er det riktige begrep å bruke om stedsnavn, da dette indikerer at navn kommer fra ord, noe som aldri har blitt slått fast. Istedefor å signalisere at man vet det man trenger å vite om stedsnavn, bør fagfolk forstå at det å si man ikke vet, fører til større bevilgninger, enn å si man vet alt som er å vite.

Jeg håper Dere ser at dette er den beste løsningen på et problem laget av statens folk gjennom snart 150 år.

Med hilsen

Arne Millan Sydskjør